శ్రీరస్తు.

చిరుతల భీమాంజనేయము

ఇయ్యది Acc 6567

మెదకుజిల్లాలో చేరిన ఘనపురాని కాపురస్థుడును

గట్టు హనుమదాఖ్య అన్నమాంబ ప్రథమ సుతుండగు

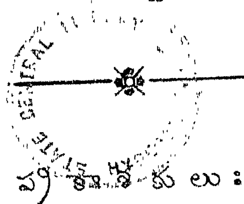
సకల భక్త సేనుండగు

గట్టు లింగయ్య గుప్తచే

రచియింపబడి

చెర్విరాల భాగయ్యగారి

ప్రోత్సాహమున అచ్చు వేయించబడినది.

ప్రకాశకులు:

కొండా శంకరయ్య

సికింద్రాబాద్ - హైదరాబాద్ & వరంగల్.

1955

కాపీరైటు రిజిష్టరు

వెల I. G. 0-12-0

విజ్ఞాపనము

సరసకవి శేఖరులారా !

గీ॥ కావ్య గ్రంథంబులను నెన్న గాంచ లేదు
సంస్కృతాదుల నొప్పుగా చదువ లేదు
గాన నిందులో తప్పులు గలిగియున్న
దిద్దుడీ మ్రొక్కెదను మీకు సత్కవీంద్ర ॥

ఇట్లు
సకల సుకవిజనానుగ్రహ పాత్రుండగు
గట్టు లింగయ్య గుప్త

హెచ్చరిక

శ్రీ అంబాధిపాయైనమః

చిరుతల భీమాంజనేయము

ఉ॥ శ్రీరజతాద్రి మందిరుని శేషవిభూషుని లోక రక్షణున్ ♦ ఆరయ భక్తనంద్యుని మహాత్ముని శంభుని నీలకంఠునిన్ ♦ మారహరున్ సురార్చితు నుమాధవునిన్ పరమేశ్వరున్ దయా ♦ నీరధినిన్ మహేశ్వరుని నిత్య చరిత్రుని నాత్మ గొల్చెదన్ ॥

చం॥ పరగ యశోద గారవపు పట్టియునై కడు వ్రేత కాంతలన్ ♦ సురత సుఖాంబులన్ దనుపుచుండి ఘనేంద్రుని గర్వ మొంచియున్ ♦ కరుణతో తల్లిదండ్రులను గాచియు కంసుని ద్రుంచి వైచియున్ ♦ పరమ ముదంబు పాండవుల పాలన జేసిన కృష్ణు వేడెదన్ ॥

వినాయక స్తుతి - దరువు.

శ్రీగణాధిపా నిన్నే సేవించితి నను బ్రోవర । యోగివంద్య నను ప్రేమతో వేగమె దరి జేర్చుమిర ॥ శ్రీ ॥ వాసవార్చిత హే కరుణా సముద్ర ఓ దేవా । దాసాను దాసుడనని దయతో నను గావుమిర ॥ శ్రీ ॥ లంబోదర శ్రీకర హేరంబా ద్వైమాతుర । అంబా సుత తవ భృత్యుడ నయ్యా ననురక్షించర ॥ శ్రీ ॥ శరణాగత జనరక్షా । ధర తూపురాణి వాస । కరుణతోడ లింగాహ్వాయు కవిని నేలుమి దేవా ॥ శ్రీ ॥

శ్రీశారదా స్తుతి - దరువు.

రావె శ్రీసరస్వతీ । బ్రోవవే ప్రేమమతి । రావె యిటున్ । బ్రోవవె నన్ । దేవి యికన్ । సేవకుడన్ । భావమునందున మిక్కిలి భక్తితో నే వేడినాడ ॥ రా ॥ ఇందురాగదే యికా । యిందుకోటి సమ ముఖా । యిందుయికన్ । పొందుగనన్ । డెందమునన్ । తొందరతోన్ ।

నందనుడను బ్రోచెదననుకొని నోదేవిత్వరగ ॥ రా ॥ దోషాసంహారిణీ । దోసిలొగ్గుచుంటినీ । దాసుడను । వాసిగను । దోషమును । నాశమును। జేసి నన్ను నుద్ధరించగా శారదదేవి యింతు ॥ రా ॥ ధరను తూపుగాణ్ పురీ । దాసవరద శుభకరీ । నిరతమును । పరగనిను । పుదువకను । స్మరి యించిన । పరగ లింగయాఖ్యునకు వరములు నివ్వగను యింపు ॥ రా ॥

జ్యోతిర్లింగస్తుతి – దర్వు.

శ్రీశివలింగా । పరమేశ గోరాట్ తురంగ । శ్రీశైల మల్లేశ్వర శ్రీ సేతువ రామేశ్వర । కాశీ విశ్వేశ మహాకాళేశ్వర ఘృష్ణేశ్వర ॥ శ్రీ ॥ సౌరాష్ట్ర సోమనాథ । శ్రీపరళి వైద్యనాథ । దారుక నాగనాథ । డాకిని శ్రీభీమశంకర ॥ శ్రీ ॥ హిమాలయ కేదార । హే త్ర్యంబక గౌతమీశ । నమోస్తుతే ఓంకార మమలేశ్వర మాంపాహి ॥ శ్రీ ॥ కరుణానిధి శేష భూష । గంగాధర లోకపోష । ధర తూపురాణి భక్త వరల రక్షించుమయ్యా ॥ శ్రీశివ ॥

దర్వు.

శరణని వేడెదను । నిరతమును । శరణని వేడెదను । హరుని హరిని శ్రీపరమేష్ఠినిశం । కరురాణిని భార్గవిని వాణిని ॥ శర ॥ వీరభద్రుని కుమారు గజాస్యుని । భైరవు నందీ ప్రమథులనునే ॥ శర ॥ సాత్యవతే యుని చ్యవను దధీచిని । సూతు మృకండుసుతుడాది మునులను ॥ శర ॥ సోముని భానుని శ్రీపావకుని । భూమాతను గంగామహాదేవిని ॥ శర॥ బస వేశ్వరుని పరగసోమేశుని । వసుధచెన్నబసవని కన్నప్పను ॥ శర ॥ జ్ఞాన దేవుని తుకారామప్రభు । పూనినామదేవుని కబీరును ॥ శర ॥ ననుగని యును సుతుడనుచును దయతో । డను రక్షణజేసిన తలిదండ్రుల ॥ శర ॥ నతి దయతోడను కృతిమార్గముయొక । స్థితినెరిగించిన శ్రీవిఠ్ఠలును ॥ శర॥

కవితా గురు స్తుతి.

సీ॥ ఏ మహనీయుండు ప్రేమచేతను నాకు ♦ యతి ప్రాస లక్షణ స్థితియు దెలిపె ♦ యేమహనీయుండు ప్రేమచేతనునాకు ♦ కృతిమార్గమెరి గించె నతులితముగ ♦ యేమహనీయుండు ప్రేమచే నిస్సంశ ♦ యంబుగ కృతిజేయు మనుచుబలికె ♦ యే మహనీయుండు ప్రేమచే హాస్తంబు ♦

శిరముపై నిడియు నాశీర్వదించె॥ గీ॥ ఏమహానీయుడునునాకు ప్రేమచేత ♦ సోమశేఖరుపైనను శుభమునొంద ♦ యంకితంబుకృతింపుమటంచుదెలిపె ♦ యట్టికవిగురుడగు విఠ్ఠలాఖ్యుగొల్తు॥

కం॥ పరగను కోదండంబును ♦ ధరలో నొకనాడునైన ♦ వగిలించకనూ ♦ కరుణించి చదువు జెప్పిన ♦ యగురుడుగ సాళ్వేగు లింగయాఖ్యుని గొలతుక ॥

వ॥ ఇట్లిష్టదేవతాభివందనం బాచరించి సకల సద్గురు పుంగవుల పాదపద్మంబు లెదలో స్మరించి నాయొనర్పంబూనిన శ్రీమహా భారతాంతర్గతంబగు భీమాంజనేయ చరిత్రంబునకు కథాక్రమం బెట్టిదనిన.

పంచపాండవులు రాకడ – దర్వు.

పాండునృపతి సత్పుత్రులమూ । పాండవులము సుచరిత్రులమూ । భండనంబులోవల శత్రువులను । ఖండఖండలుగ చెండివేసెదము ॥ పాం ॥ నార వస్త్రముల గట్టెయునూ । నడవియందునా దిరుగుచునూ । చారు నేత్ర గంభీరశూర సుకుమారగాత్రులము మేరుధీరులము ॥పాం॥ భరత వంశములో బుట్టితిమీ । ద్వారకవాసుని నమ్మితిమీ । కరుణతోవిఠ్ఠలకవి వరునేలిన । ధరణి తూపురాకహారుని స్తుతింతుము ॥ పాం ॥

ధర్మరాజు సేవకునితో

వ॥ సేవకా యిటురమ్మి.

సేవకుడు వచ్చి నమస్కరించి

వ॥ ప్రభో యేమి ఆజ్ఞ.

ధర్మరాజు

వ॥ నీవు తత్క్షణమే ద్రౌపతిని దోడుకొనిరమ్మి.

సేవకుడు

వ॥ దేవా ఆలాగే దోడుకొని వచ్చువాడను.

ద్రౌపతి రాకడ – దర్వు.

శ్రీపరమేశ కరుణాపయోధి జగదీశ ॥ శ్రీపరమే ॥ గోపతివాహన యీశ తాపసనుతలోకేశ । పాపహరణ శ్రీశంకర శ్రీపతివంద్యాగిరీశ ॥శ్రీ॥

మంగళాంగ ధవళాంగ । మదనభంగ భసితాంగ । గంగాధర త్రి
పుర భంగా భసితాంగ శంభో ॥ శ్రీ ॥ వాసవాది సురపోషా । వాసుదేవ
శశిభూషా । భాసుర తూపురాణి వాస విఠ్ఠలాఖ్యపోష ॥ శ్రీ ॥

(సేవకుడు వచ్చి)

వ॥ తల్లీ వందనములు. ప్రభువులు మిమ్ము దోడుకొని రమ్మనిరి.

ద్రౌ॥ సేవకా పదుము పోదము.

(అని పాండవుల కడకువచ్చి)

ద్రౌ-వ॥ ప్రభువులకు నమస్కరింపు చున్నాను. ఏమి యాజ్ఞ.

ధ-వ॥ చెలియా యేమియు లేదు. కూర్చుండుము.

ధర్మరాజు భీమునితో
దరువు.

యెంతకష్టంబు వచ్చె యేమి జేయుదు నింక । యింతా పాపము
మనము యేమి జేసితిమో భీమ ॥ యెంత ॥

వ॥ సోదరా భీమ మనము పూర్వజన్మమునందేమి పాపము
జేసితిమొ యీ జన్మములో మనకు యింత కష్టము సంభవించెను.

భీముడు ధర్మరాజుతో

చింతెందుకయ్యా మీకు సలుపిడిన కౌరవులను । అంతకుని సన్నిధికి
నిపుడు అంపింతు జూడుమన్న ॥ చిం ॥

వ॥ అన్నయ్యా యేల వ్యసనంబు జెందెదవు తామీ ఆజ్ఞ నొసం
గినచో యిదే క్షణంబున బోయి ఆ దుర్మార్గులైన కౌరవులను
వధియించు వాడను.

ధర్మరాజు అర్జునునితో

వనమునందున నుండు మనుచు యీ బ్రహ్మదేవు । డును వ్రాసె
నేమొ అర్జుననాకు దెల్యదాయ ॥ వన ॥

వ॥ అర్జునా బ్రహ్మదేవుడు వనవాసమందు నుండుమని వ్రాసెను
కాబోలు అందుగురించి మనకు యీ గతి సంభవించెను.

అర్జునుడు ధర్మరాజుతో

అనుమానమేల జేతువయ్యా తా మాజ్ఞనిచ్చి । నను బోయి

కౌరవులను దునుమాడి వత్తునన్న ॥ అను ॥

వ॥ అన్నయ్యా పూజ్యులగు తాము ఆజ్ఞ నొసంగినచో యిప్పుడే పోయి ఆ దుర్యోధనాదుల వధించి మీకు పట్టాభిషేకము చేయువాడను.

ధర్మరాజు నకులునితో

కనక సింహాసనంబునను గూర్చుండేటి మనము । వనవాసమందు నుండవలసె ఓతమ్ముడ నకుల ॥ కన ॥

వ॥ తమ్ముడా నకులా మణిమయ రత్నఖచితమగు సింహాసనముపై గూర్చుండి రాజ్యము పరిపాలించునట్టి మనము యీ వనములో నివసించవలసెగదా.

నకులుడు ధర్మరాజుతో

ననుబొమ్మటంచు నాజ్ఞయును నిచ్చినను సుయోధ । నుని ద్రుంచి నీకు పట్టమును గట్టువాడనన్న ॥ నను ॥

వ॥ అగ్రజా దేవరవారు నాకు సెలవిడినచో యిప్పుడే బోయి ఆదురాత్ములను వధించువాడను.

ధర్మరాజు సహదేవునితో

భూవల్లభులచె కప్పములు గొనియేటి మనము । యీ వనమున నుండి శ్రమలు యెంతో పడవలసెగద ॥ భూ ॥

వ॥ అనుజా సమస్తరాజన్యులచే కప్పములు బడయునట్టి మనము ఇప్పుడు అడవిలోనుండి అతి ఆయాసములపాలు కావచ్చెగద.

సహదేవుడు ధర్మరాజుతో

నీవూ సెలవిడిన బోయి నిపుడే కౌరవుల ద్రుంతు । దేవా దీవించియు నిపుడే బొమ్మని నన్నుబంపు ॥ నీ ॥

వ॥ అన్నయ్యా దయామయుండవై నాకు సెలవిడినచో ఆ కౌరవాధములను ద్రుంచి యిపుడే వచ్చువాడను.

ధర్మరాజు ద్రౌపతితో

లలనా కడుభోగభాగ్యములు బొందు నీవు యిపుడు । చలి ఎండ యనకను అడవిలో నుండవలసె అయ్యో ॥ ల ॥

వ॥ లలనామణి సకల దాసీజంబులచే వివిధ పరిచర్యలు బడయు

నీవు చలి యెండ యనక యీ యడవిలో నుండి పలువిధ అవస్తలు పొందవలసె గద.

ద్రౌపతి ధర్మరాజుతో

ఇలనాథ యెందుకిటుల దెలియనైతివి కౌర । వులు జేయు కూ్రర కార్యము నాకుదోచదాయె ॥ ఇ ॥

వ॥ మనోహరా ఆదుర్మార్గులైన కౌరవులు జేయు కూ్రర కార్యములు యెంతమాత్రము దెలియనైతివిగద.

ధర్మరాజు

కరుణాతో శ్రీవిఠ్ఠల కవిని రక్షించినట్టి । ధర తూపురాణి పొరి హరుని భజియింతాము ॥ కరు ॥

వ॥ సోదరులారా అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకుడగు ఆ పరమేశ్వరుని మనము భజియించినచో ఆ మహాత్ముడే మన కష్టంబుల బాపగలడు. తమ్ములారా మన రక్షకుండగు శ్రీకృష్ణుని ధ్యానింతము.

పంచపాండవులు శ్రీకృష్ణుని ధ్యానించుట

దరువు.

ద్వారకపొరిశాహరీ । శ్రీకృష్ణ । దామోదర చక్రధారి । మార కోటి సమశరీర । మంగళాంగ మేరుధీర । కారుణ్యానిధి కేశవా । శ్రీకృష్ణ । కరుణతో మమ్ముల గావరా ॥ ద్వా ॥ నందకుమార మునిజన వందిత సంగరశూర । వందనములు జేసెదామయా । శ్రీకృష్ణ । పొందుగమము బ్రోవుమయ్య ॥ ద్వా ॥ వాసవార్చితా ఉపేంద్ర వామన శ్రీగోవిందా । దాసాన దాసులమయ్య । శ్రీకృష్ణ । దయతో రక్షించుమయ్య ॥ ద్వార ॥ ధర తూపురాణివాస । పరగ విఠ్ఠలాఖ్యపోష । పరమపురుష శ్రీనివాస । శ్రీకృష్ణ । భక్తరక్ష శౌరిశ్రీశ ॥ ద్వార ॥

ధర్మ-వ॥ సోదరులారా మీరలు పోయి కందమూల ఫలంబులు తీసుకరండు.

సం - వ॥ వారు పోవుచున్నంత ద్రౌపతి భీమునితో యేమను చున్నది.

ద్రౌ-వ॥ నాథా గంధమాదన పర్వతము విహరించి అందలి దృశ్యం బుల వీక్షించి రావలయునని కోర్కె గలదు ఆజ్ఞ నొసంగినచో తమ వెంట వచ్చెదానను. భీ-వ॥ చెలియా అటులైనచో నావెంట రమ్ము.

సం-వ॥ భీముడు ద్రౌపతితోగూడి గంధమాదన పర్వతము సమీపమునకు బోయి గంధమాదన పర్వతమును ద్రౌపతి వర్ణించుట.

ద్రౌ - దరువు.

కనుగొనుమయ్యా । ఈ గంధమాదనాద్రి నిపుడు । కనుగొను మయ్యా ॥ యనవరతంబును నడ తెగకను వచ్చెటి నీటి ధార । లును గాంచిన నాయొక్క మనమునకును ఆనందమాయె ॥ కను ॥ ఆకాశంబునకు వేగ నంటియున్నట్లుదోచు । ప్రాకటంబుగను యెత్తు పరగ గల్గియుండె గద ॥ కను ॥ ఎక్కడ జూచిన లెక్కకు మిక్కిలిగను వృక్షంబులు । గ్రిక్కనుండియు చల్లని గాడ్పువీచుచుండె ఆహా ॥కను॥ కరుణతో విశ్వ లోఖ్యకాచిన మాపురాణి । పురిసిలయుండెడైన శ్రీపాటునీనుతియింపుమను ॥

సం-వ॥ ఇట్లు భీముడు ద్రౌపతి గంధమాదనపర్వతము విహరించుచుండగా గాలిచే నొక కమలము వీరి యెదుట బడగా ఆ కమలమును తీసుకొని ద్రౌపతి భీమునితో.

ద్రౌ - భీ - వాదం - దరువు.

ద్రౌ॥ కనుగొనుమానాథా । ఈ సహస్రపత్రి కమలమునివ్వుడు ॥

కనుగొనుమూనాథా ॥ మనమెన్నడు చూడని అద్భుతమైన । దసుసగిసట్టి యీ తామరకమలము ॥ కను ॥

వ॥ నాథా చూడుము యీ సహస్ర పత్ర కమలము యెంతో రమణీయమై యున్నది.

భీ॥ వనితరో యిటువెమ్మా । క్రన్ననా పుష్పంబునుజూచెద ఓ ॥ వనితరో యిటువెమ్మా ॥ కనుల కెంపు నయ్యెను చూడ నుసు । సనయు చాల వచ్చుచునుండెను వో ॥ వ ॥

వ॥ మనోహారీ ఆహా యేమి సోయగము ఇటువెమ్మి చూపెదను.

ద్రౌ॥ ఇదుగో చూడు దేవా । నాకిట్టి పుష్పములు గావలెనను చును ॥ ఇదుగో చూడు దేవా ॥ నాదు మదిలో గల్గెను యిపి తుంగ । పదములు మ్రొక్కెద పరగ వెమ్మియిక ॥ ఇ ॥

వ॥ దేవా యీపుష్పముచూడగ యిటువంటి పుష్పములు గావలె నని కోర్కె జనించినది గావున దయగలవాడవై యిట్టి పుష్పములు దెచ్చి నాకోర్కె దీర్చుము నీకు నమస్కరించెదను.

భీ॥ ముదితరో నేనిపుడూ । బోయెదను యిట్టి పుష్పంబులకొరకై ॥ ముదితరో నేనిపుడూ ॥ మదనధ్వంసకు పాదపద్మములు । మదిలో వేడు చు నిదె తొందరతో ॥ ము ॥

వ॥ చెలియా ఆ కైలాస నిలయుడగు శంకరుని పాద పద్మములు నమ్మి యిదే క్షణంబున యీశాన్యదిశకు బోయి యిట్టిపుష్పముల దెచ్చె వాడను.

వ॥ ప్రేయసీ నీవు యీ పుష్పమును దీసుకొని మన పర్ణశాల కేగుము నేను యిదే క్షణమున బోయి నీవు గోరిన పుష్పంబులు దెచ్చె వాడను.

సం - వ॥ ద్రౌపతి పర్ణశాలకు పోగా భీముడు తామర పుష్ప ములకై పోవుట.

భీ - దరువు.

నడుగువాడ కమలంబుల కొఱకై । శరభంబులను సంహరింపుచు । కరుల శీర్షంబుల గనపడేవృంచుచు । ధరణిలోన శార్దూలంబులనూ । బరి మార్చుచను సతి త్వరితంబుగను ॥ న ॥ గిరులెన్నియు నెక్కుచును దిగుచును । పరగను భిల్లు సమూల జంపుచును । సరగను ఖడ్గమృగముల జీల్చుచును । పరమేశ్వరుని ప్రస్తుతిజేయుచు ॥ న ॥

ఆ॥ వె॥ వసుధ నాకు యెదురు వచ్చుగను నుస్నట్టి ♦ క్రూర మృగంబుల గూల్చివేసి ♦ పోవుచుంటిగాని పోంపుగ దాహంబు ♦ నిపుడు గల్గె నేను యేమిసేతు ॥

సం-వ॥ అని నడుచుచు పోవుచు అటునిటు చూచినంతలో నక సరోవరము నగుపడగా యచటికిపోయి.

గీ॥ ఈసరోవరమందునా భాసురముగా ♦ నీరు తృప్తిగ ద్రావియు నిచట విశ్ర ♦ మించి శంఖంబు పూరింతు సంచితముగ ♦ అడవిలోనున్న మృగములు యన్నిఝడియు ॥

సం-వ॥ అని విశ్రమించి భీముండు శంఖమును పూరించినంతలో.

—(ఆంజనేయులు రాకడ)—

దరువు.

అంజనిపుత్రుడ అతిబలవంతుడ । ఆంజనేయుడను నేగనరా । వీ । రాంజనేయుడను నేగనరా ॥ అం ॥ నూరు యోజనంబులుగల శరధిని । నేర్పుతో దాటిన వీరుడరా ॥ అం ॥ రణమున రాక్షసులను నెందరినో । దునుమాడిన మహాఘనుడనురా ॥ అం ॥ భాసుర తూపురాణ యీశుని నిరతము ధ్యానజేయు మృదుభాషుడరా ॥ అం ॥

వ॥ అంత భీముండు చేయు శంఖధ్వనిని విన్నవాడై.

అంజ-వ॥ సామాన్య మానవులు సంచరించుటకు వీలులేనిదై అతి కష్టతరంబౌ నీస్థలమునకు యెవరో మానవులు వచ్చి శంఖమును పూరిం

చిరి యెవరు కావచ్చును. కాని యిక్కడికి వచ్చినవాడు వచ్చి శంఖ
మును పూరించినవాడు సామాన్యమానవుడు కాడు. నాకంటెను
కూడ గొప్ప బలవంతుడే అయి యుండవచ్చును. (అని దిక్కు దృష్టిగా
గాంచి) ఆహా! యేమి నా భాగ్యము. నా సోదరుడగు భీముడే వచ్చు
చున్నాడు వాడు యెక్కడినుండికూడ పోకుండునట్లు చేసి యీ దారి
నుండియే పోవునట్లు చేసెద యిందుకు యేమి ఉపాయము.

గీ॥ ఈవనమునందు తోవలు యెన్నిగలవొ ♦ అన్ని త్రోవలను
చెట్లు నడ్డమేసి ♦ ఇట్టి దారిని నుంచియు నిచట యేమి ♦ తెలియనట్లు
పరుండియు నలరువాడ ॥

వ॥ ఈ వనమునందు అన్నిత్రోవలకును చెట్లను నరికి అడ్డముగా
వేసి యీ వొక్క దారియే యుంచి యిచట రామధ్యానంబు చేయుచు
పరుండువాడ.

దరువు.

శ్రీరఘువీరా । గంభీరా మణిహార హారి ॥ శ్రీరఘువీరా ॥ మార
కోటి సమశరీర మంగళాంగ మునిపోషక । కౌసల్య హృదయశౌరి
నారాయణ వాసుదేవ ॥ శ్రీ ॥ దశరథనృపు ప్రియపుత్రా । దామోదర
సచ్చరిత్ర । దశకంఠుని ద్రుంచినట్టి దైవము నీకిదె జోహారు ॥ శ్రీ ॥ వాస
వాది సురవంద్యా వామన శ్రీగోవిందా । భాసురముగ మాపురాణి భక్త
పోషణా ముకుంద ॥ శ్రీ ॥

వ॥ ఇపుడు నా తోక ధ్వని జేసి యీ మార్గమునకు అడ్డముగా
పరుండువాడ.

(అని మార్గమునకు అడ్డముగా పరుండియుండును)

భీముడు వచ్చుచు

వ॥ ఏమీ యీమార్గమునకు చెట్లు నరికి అడ్డముగా పెట్టిరెవ్వరు
(తోక ధ్వని విని) యీ ధ్వని సింహనాదమా కాదు. శంఖ ధ్వనియా
కాదు లేక మృగముల కూతలా కావు యేది కావచ్చును యీయూ ధ్వని

బట్టి యీ మార్గమునుండే పోవువాడను.

(కొంతవరకు నడిచి హనుమంతునిగాంచి)

వ॥ ఈ కోతి నిర్భయముగా త్రోవకు అడ్డముగా శయనించి యుండెను మంచిది సింహనాదము చేసి యీ కోతిని లేపువాడను.

సం—వ॥ అపుడు సింహనాదము చేయగా హనుమంతుడు కన్నులు విప్పి చూచి భీమునితో.

హను – చం॥ మనుజవరేణ్యా నీదు మనమందున యేమి భయంబు లేక యీ ♦ వనమునకేల వచ్చితివి వచ్చియు వృద్ధుడ రోగ బాధచే ♦ తను శయనించు నాకడకు తామగుడెంచియు లేప న్యాయమా ♦ దనరగ విన్నవించుము యథార్థముగన్ తమరెవ్వరో యిలన్ ॥

వ॥ అయ్యా యిట్టి ఘోరారణ్యమునకు యేలాటి భయంబులేక యెట్లువచ్చితివి వచ్చి నీదారి నీవుపోక ముదుసలినై రోగబాధలచే అలసి శయనించు నాకడకు వచ్చి సింహనాద మొనరించి నా నిద్ర భంగము గావించుట నీకు న్యాయమా యిదియునుంగాక నీవు యెవ్వండవు నీనామ మెయ్యది మనుష్యుల కగోచరంబగు యీ వనమున కెట్లు వచ్చితివి యిచ్చటికిరాను బహు నశక్యంబు వచ్చినందులకు అమృత కల్పంబులయిన యీ ఫలంబుల నొసగెద భుజించి క్రమ్మర నీదారి పొమ్ము.

భీ—వ॥ కపీంద్రా ఇందువంశజుడగు పాండు మహారాజు ధర్మపత్ని యగు కుంతిదేవికి వాయుదేవుని వరంబున జన్మించినాడను. నా నామధే యము భీమసేనుడు నేను సహస్రపత్రి కమలంబుల కొరకు పోవుచున్నా డను. నాకు దారి నివ్వనిచో శత యోజన విస్తీర్ణంబైన సముద్రము లంఘించిపోయిన హనుమంతుని విధమున నిన్ను నీపర్వతమును లంఘించి పోవువాడను.

(హనుమంతుడు భీమునితో)

కం॥ మనుజాధిప ఆమారుతి ♦ జననీ జనకులును నెవరు సాహసు

డయి యే ♦ పనికొఱకై నాతడు యా ♦ వసధిని లంఘించిపోయె వాసిగ జెపుమా ॥

వ॥ రాజేంద్రా హనుమంతు డెవ్వడు యతని పరిచయము తెలిపిన అతడు యేకార్యమునుగురించి సముద్రము లంఘించిపోయెను నాకు స్పష్ట నెరింగించుము.

భీముని - పాట.

వినుమి దెలిపెదా । ఆవీరునీ మహామహిమలు ॥ వినుమి దెలిపెదా ॥ ఘనపుణ్యుండగు కేసరి వనితయైన శ్రీ అంజని । కని శ్రీ వాయుని వరంబు ననుబుట్టె నా ఘనుండు ॥ వి ॥ జననంబొందియును చిన్న తనమున నే భానుకడకు । జనెను సురనాథునిచే రణమును నొసగించె సతము ॥ వి ॥ ఇన వంశజుడైన రాము యింతికై యన జానకికై । వసధిని లంఘించియు పోయెను లంకాపురమునకు ॥ వి ॥ లంకాపురముపరుగిడియు లంకిణి గర్వంబణంచి । పంకజాక్షియౌ జానకి మాతను తాగాంచెనపుడు ॥ వి ॥ సీతతోడ తావచ్చిన స్థితియును నంతయును చెప్పి । ఖ్యాతిగ కోపముతో నాఅశోక వనము విరిచివేసె ॥ వి ॥ రాక్షసులను సంహరించి రావణుని పుత్రుడైన । అక్షయకుమరుని వధించి సరయు లంకసంతగాల్చె ॥ వి ॥ సౌమిత్రిమూర్ఛబడగ సంజీవిని దెచ్చిలేపె । ఆ మహాత్ము మహిమలు వర్ణ్నగ నాదు వశంబు గాదు ॥ వి ॥ కరుణతోడ శ్రీవిఠ్ఠల కవిని రక్షించువాడు । ధర తూపురాణి భక్తవరుల కాపాడువాడు ॥ వి ॥

వ॥ కపీంద్రా! ఆతడు చేసిన ఘనకార్యములు యింక యెన్నియో కలవు. నేనుకూడ హనుమంతునియంత బల పరాక్రమంబులు గలవాడను నాపౌరుషము జూపనలయును.

హను-గీ॥ అయ్యా నేను ముసలివాడనయ్యా లేవ ♦ బోదమన్నను నాచేతగాదు నిపుడు ♦ గాన దయజేసి నాదు తోకయును జరిపి ♦ పొమ్ము నీదారి నీవు యో బుధవరేణ్యా ॥

వ॥ అయ్యా ముసలివాడను లేచుటకుకూడ శక్తిలేక యున్నాను గనుక దయచేసి నాతోకనుజరిపి నీదారినిపొమ్ము.

భీ-వ॥ రణరంగమందు శత్రువులను జీల్చి చెండాడునట్టి హస్త ముతోనా యీ తోకను ముట్టుట. నా వామహస్తముతో జరుపువాడను (అని ఎడమచేయితో జరుపబోవును) జరుగకుండుట జూచి.

వ॥ పదివేల గజములబలముగల శక్తిగల్గు నేను నారెండు చేతులతో బట్టి జరిపినా జరుగదు యీ తోక. ఈతడు కోతిగాదు యెవరో మహానీయుడు.

భీ - దరువు.

తెలియజాలనయ్యా నో దేవా మీరలు యెవరో। నలరగ దయ జేసి త్వరగ నా కెర్పరింపుమయ్యా ॥ తెలి ॥ నన్ను పరీక్షించగ వానర రూపముతో వచ్చిన । పన్నగధరుడవో లేక పన్నగశయనుడవో నీవు॥ తెలి ॥ పరమేష్టివో షణ్ముఖుడవో భానుండవో చంద్రుండవో । సుర పతివో ఘనవరుడవో సింహుండవో యేవేల్పువో ॥ తెలి ॥ కరుణతో విర్థ లాఖ్యా కవిసీ రక్షించినట్టి । ధర తూపురాణి పోరి దాసుల నేలెటివా డవో ॥ తెలి ॥

సంధి-వ॥ అని భీముడు నమస్కరింపగా అంజనేయుడు నవ్వుచు.

అంజ-ఆ॥ వె॥ వరగ కేసరిధర్మపత్నియౌ అంజనీ ♦ దేవికిశ్రీవాయు దేవు వరము ♦ వలన బుట్టినట్టివాడను నా పేరు ♦ అంజనేయుడండ్రు యువనియందు ॥

వ॥ భీమా నేను కేసరి ధర్మపత్నియగు అంజనీదేవికి వాయుదేవు వరమువలన బుట్టిన అంజనేయుడను నీవు నా అనుజుండవు తొల్లి శ్రీరామ చంద్రుడు నా భక్తికి మెచ్చి నాకీర్తి యెంతకాలము నిలుచునో అంత వరకు నీవు నిత్యుండవై యుండుమని వరంబొసంగ నేను శ్రీరామచంద్రుని ధ్యానించుచు నీప్రాంతముననే నివసించుచుంటిని.

వ॥ భీముడు అంజనేయునిగా నెరింగి.

భీముడు – దరువు.

శరణుజేతు । వో కరుణాకర సుందరస్వరూపనే ॥ శరణుజేతు ॥
దురితహరణ సోదరుడ నంచును । పరమ దయతో నను పాలనజేయుము ॥

వ॥ హే పాపరహితుండనగు అన్నా కేసరవారి ప్రియ సోదరు డంచు పరిపూర్ణానుగ్రహముచే రక్షించెదరని మిక్కిలి వినయ పూర్వక ముగా ప్రార్థించుచున్నాడను.

దరువు.

తెలియలేకా । నాడిన మాటల నేరము లెన్నకుడి ॥ తెలియలేకా ॥
సలలితముగ మీ చరణపద్మములె । గొలచువాడ నా కోరికదీర్చుమి ॥

వ॥ హే మహాత్మా తామని తెలియక నే బలికిన పలుకుల నేరము లెన్నవలదని మీయొక్క దివ్య చరణ కమలములకు జోహారు లర్పించు చున్నాడను.

దరువు.

కరుణించుడీ । వో పరమపవిత్ర పంకజనేత్ర ॥ కరుణించుడీ ॥ ధరణి లోన విర్థలును నేలిన । పరగతూపురాకాపురి మందిరనే ॥ క ॥

వ॥ ఓ పుణ్యపురుషా శతయోజన విస్తీర్ణంబైన సముద్రమును లంఘించిన మీకు శత సహస్ర వందనము లర్పించుచున్నాడను.

సంధి-వ॥ అని యిట్లు మిక్కిలి వినయపూర్వకముగా ప్రార్థించు భీముని కౌగిలించుకొని.

అంజ-వ॥ సోదరా నీ భక్తికి కడు సంతసించితిని రమ్ము. అమృత తుల్యంబులయిన ఫలంబుల నొసంగెద భుజించుము.

ఆంజనేయుడు - భీముడు - రామధ్యానము జేయుట.

దర్వు.

శ్రీరఘురామ గంభీరరవికులసోమ। ధారుణిలో రావణాదిదైత్యుల ద్రుంచగ అయోధ్య। పౌరిదశరథునకు కుమారుడవై జన్మించిన ॥శ్రీర॥౧॥ క్రూరతాటకినిద్రుంచి। ఘోరసుబాహుని వధించి। మారీచుని పారదోలి మునియాగముగాపాడిన ॥శ్రీర॥౨॥ రాతిగనుండునహల్యను। నాతిగ నొనరించియును। భూతేశు ధనుస్సువిరచి సీతను పరిణయమాడిన ॥శ్రీర॥౩॥ జనకుడు కైకకునొసంగిన వరంబులను వినియు। వనితతో సౌమిత్రితోడ వనమునకు బోయినట్టి ॥శ్రీర॥౪॥ భరతుడు వేంచేసి పురంబునకు రమ్మనీ నుతించ। కరుణతోడ పాదుకలిడి భరతుని బంపించినట్టి ॥శ్రీర॥౫॥ ఖర దూషణ రాక్షసులను ఖండించియు రావణుండు। తరుణిని గొనిపోగ అనుజతో సీతను వెదకినట్టి ॥శ్రీర॥౬॥ దారిలో జటాయువుచేతను సీతా స్థితియుదెలసి। ఘోరశరముచే వాలినిగూల్చి రవిసుతుని గాచిన ॥శ్రీర॥౭॥ చతురతతో శరధిదాటి కపులతో లంకకుబోయి। అతిదురాత్ముడౌ రావణు సుతులతో హతమొనరించిన ॥శ్రీర॥౮॥ పరగవిభీషణుని లంకపురమునకు నధిపతిగజేసి। ధరణిజపాతివ్రత్యము పరికించియు చేపట్టిన ॥శ్రీర॥౯॥ సతితో తమ్మునితోడను జని అయోధ్యకునూ భూ। పతియై ఏకాదశ సహస్రవర్షమిల నేలిన ॥శ్రీర॥౧౦॥ పరమపురుష మృదుభాష। పంకజనయనా రమేశ। ధరతూపురాణివాస వరగవిఠ్ఠలాఖ్యపోష ॥శ్రీరఘు ॥౧౧॥

అని యిద్దరు గూర్చుండగా

భీమాంజనేయ- వాదము - దర్వు.

భీ॥ మా అన్నరో వినుమా। నా మనవిని ఆలకించుమా॥

వ॥ అన్నయ్యా నాయొక్క మనవిని ఆలకించవలయును.

ఆం॥ నా అనుజుడ గనుమా। నీ మనవేదో నెరిగించుమా॥

వ॥ సోదరా నీమనవి యెట్టిదో నెరిగించుము వినువాడను.

భీ॥ వనధిని లంఘించి । పోయినరూపు నాకు జూపు ॥

వ॥ అగ్రజా తొల్లి సముద్రము లంఘించిపోయిన నీ రూపము జూపి చుము,

ఆం॥ మునుపటి నారూపు । నిపుడును నెట్లులా జూపింతు ॥

వ॥ తమ్ముడా మునుపటి రూపము నిప్పుడు నెట్లు జూపించు వాడను,

భీ॥ ఎందుకొరకు జూపవు । ఈ సందేహామేలనయ్యా ॥

వ॥ మహాత్మా నీ సోదరుడనగు నాకు జూపించ యెందుకు సందేహపడుచుంటిరి.

ఆం॥ సందేహంబింత । నాయందు యేమాత్రము లేదు ॥

వ॥ భీమసేనా నీకు జూపించగ నాకు యేమాత్రము సందేహము లేదు.

భీ॥ లేకుండిన నిపుడూ । నాకు యా రూపము జూపు ॥

వ॥ హే పుణ్యపురుషా అట్టి సందేహము లేనిచో నాకు ఆ రూపము జూపుము.

ఆం॥ ఆ కాలము ధర్మ । యీ కాలమునందు లేదు ॥

వ॥ అనుజా ఆ త్రేతాయుగ కాలమందు గల ధర్మ యీ ద్వాపారయుగములో లేదు,

భీ॥ ఏకాలమూధర్మ । ఎట్లూ నుండునో దెల్పండి ॥

వ॥ హే దయామయా యేకాలమందు ధర్మ ఎట్లు వర్తించునో దెలుపవలయును.

ఆం॥ నీకాయుగధర్మ । సాకల్యంబుగ నెరిగించెద ॥

వ॥ తమ్ముడా నీకు ఏయుగమందు ధర్మ యేలాగు వర్తించునో నెరింగించువాడను.

భీ॥ దయతో నెరిగించూ । విఠ్ఠలును నేలిన వోదేవా ॥

వ॥ హే మహానీయా నాయందు యనుగ్రహించిన వాడవై తెలుపవలయును.

ఆంజనేయుడు భీమునకు చతుర్యుగ వర్తనంబులు జెప్పుట.

కందార్థములు.

ఆం-కం॥ అనుజా వినుము కృతాయుగ । మునను చతుష్పాద ధర్మ
మునుగల్గియు స । జ్జనులై యందరు తమవిధు । లను హేమాత్రింబు దప్ప॥
దర్పు ॥ కను వేగ ప్రవర్తించెవారు । ఆదరమున పుణ్యలోకమే బోయేరు ।
దనర దుర్గుణములునుండవు । పరిజాతక్షయములుండవు । ఘనుడౌ హరి శుక్ల
వర్ణుడయ్యా । ప్రజలను బ్రోచు దయామయుండయ్యా ॥

వ॥ తమ్ముడా వినుము కృతాయుగములో నాలుగు పాదముల
ధర్మంబు కలిగి అందరు సజ్జనులై పుణ్య కార్యములు జేయుచు పుణ్య
లోకంబు కేగుదురు మరియు రాగద్వేషాది దుర్గుణములుండవు భయ
సంతాపవ్యాధి పరిజాతక్షయములుండవు అందు భగవంతుండు తెల్లనివర్ణము
గలవాడై ప్రజలకాపాడుచుండును.

భీ-వ॥ మహాత్మా త్రేతాయుగ సంగతి దెలుపవలయును.

ఆం-కం॥ పొందుగవిను త్రేతాయుగ । మందునను త్రిపాద ధర్మ
మార్గాన్వితులై । నందముతో లోకులు గో । విందుని స్మరియింపుచును ॥
దర్పు ॥ విధిగా యజ్ఞములు జేసేదారు । సపుడు! వారు యాగములొనర్చె
దారు । అందుపాపంబు స్వల్పంబుజరుగును సుర । వంద్యుండౌ నాపరాత్ప
రుండు । రక్తవర్ణుండై జగమునేలుచుండు ॥

వ॥ అనుజా త్రేతాయుగమందు మూడు పాదముల ధర్మ ప్రవ
ర్తిల్లు నందు జనులు నిత్య సత్య పరివర్తనులై యజ్ఞ యాగముల తపో
దానాది క్రియల జేయుదురు అందు కొద్దిపాపంబు జరుగును నాయుగంబు
నందు సర్వేశ్వరుడు రక్తవర్ణముగలవాడై పరిజారక్షణంబు జేయుచుండు.

భీ-వ॥ అగ్రజా ద్వాపరయుగ విషయములు విన్నవించుడు.

ఆం-కం॥ నా ప్రియతమ్ముడ వినుమిక । ద్వాపరమందున ద్విపాద
ధర్మము నుండుగ । కోపిష్టులయ్యి కొందరు । పాపంబులు జేయువారు ॥

దర్వు ॥ పరగానుయీాయుగంబునందూా । చక్రిధరుడై న నా అవతరించెను।
నేపారగ కృష్ణవర్ణుడయ్యా జగము నంత । కాపాడు చుండువాడయ్యా ।
వేడ్కతో యీాసంగతులు వినుమయ్యా ॥

వ॥ సోదరా ద్వాపరయుగంబున రెండు పాదముల ధర్మ ముండును
కొందరు సత్యపరిహారులై పాపకార్యములు జేయుచుందురు అందు సర్వేశ్వ
రుండు కృష్ణవర్ణుడై జగము రక్షించుచుండు.

భీ॥ కలియుగ సంగతులు వినజేయుము.

ఆం-వ॥ కలియుగము నందు తమ్ముడ । సలరుగ ఏక పాద ధర్మ
మప్పుడు ప్రజలుగ । ఖలులయ్యి తమోగుణులై । పలువిధములై సపాప ॥
దర్వు ॥ పాలుయెన్నో జేయునట్టివారు । మూర్ఖ ప్రలాపులయ్యి వెలగునట్టి
వారు । యెలమియందున అజ్ఞానులయ్యి భాగవతుల । దెలియుజాలక ను
దిట్టెదారు । మూండటితోవ్రివ వారుగాంచలేరు ॥

వ॥ తమ్ముడా కలియుగమునందు ఏకపాద ధర్మమే నుండును అందు
ప్రజలు ఖలులై తమోగుణులై మూర్ఖులై అజ్ఞానులై భగవద్భక్తుల దెలి
యక దూషించెటివారు.

భీ-వ॥ అన్నయ్యా యింకా కలియుగవర్ణనలెట్టివో తెలుపుము.

ఆం-కం॥ పరకాంతా అభిలాషయు । పరద్రవ్యంబులను నాశ బడు
కూ్రరాత్ముల్ । పరులగ గొట్టెటివారును । పరమేలును గని నోర్వని ॥
దర్వు ॥ దురితాత్ములు కొందరుండేరు । సత్పురుషుల బహుగాబాధించేరు ।
పరగా రాగాదిగుణంబులతో గూడినవారై । పరమదుర్మార్గులయ్యేదారు।
శమనుపురియందు బాధపొందెదారు ॥

వ॥ మరియును పర స్త్రీ పరద్రవ్యంబుల కాశబడువారు పరులను
అన్యాయముగ గొట్టువారు పరులమేలుగని నోర్వనివారు సత్పురుషుల
బాధించెటివారు రాగాది గుణంబులతో గూడినవారు పుణ్య పాపముల
నెరుంగక ప్రవర్తించువారు అసత్యవాదులు పరమ దుర్మార్గులయ్యి యమ

లోకంబులో మిక్కిలి బాధబొందెదరు.

క॥ నేనధికుడననుచునుబహు । మానవులునుగర్వపడెరు మరికొంద రిలః । తాను దురాత్ముండై సు । జ్ఞానులగని వోర్వలేక ॥ దర్వు ॥
గ్రక్కున నష్టపెట్టెదారు । ఘనుల । గాంచియు వెక్కిరించెదారు । జ్ఞానంబులేక సద్గతిబడయలేకజన్మ । మూనువ్యర్థముగ జేసెదారు । వారు మూఢాత్ములయ్యి చెడేదారు ॥

వ॥ ఆ కలియుగంబున బహు మానవులు తానే గొప్పవాడనని గర్వపడుచుందురు మరి కొందరు తాము దుర్మార్గులై సుజ్ఞానులగువారిని గాంచి వోర్వలేక కష్టపెట్టెదరు పుణ్యాత్ములగాంచి వెక్కిరించెదరు జ్ఞానంబుచే మహాత్ములగువారిచేత కటాక్షంబు పొందబోక ఈజన్మను వ్యర్థముగ జేసెదరు ఆ యుగంబునందు భగవంతుండు పీతవర్ణుండై జగములను రక్షించుచుండును.

భీమాంజనేయులకు – వాదం – దర్వు.

భీ॥ నీనాటి రూపుజూపు నిశ్చయంబుగానాకు । ధ్యానింతుఁనిన్ను నేను ధన్యాత్మ పుణ్యపురుష ॥

వ॥ అనయ్యా నీవు వనధి లంఘించి పోయిన రూపము జూపుము మీచరణ కమలములకు నమస్కరించెదను.

ఆం॥ ఓ నాతమ్ముడ నీవు నానాటి రూపుజూచి । యూ నిజంబుగా భయంబునొందగలవు వలదువలదు ॥

వ॥ ఓ తమ్ముడా నీవు యా రూపముంగాంచినచో మిక్కిలి భయంబు జెందగలవు కావున నీకు ఆ వాంఛ వలదు.

భీ॥ ఏ మాత్రము భయపడనయ్యా యుమ్మాటికినమ్ము । నామీదకట కరుణజేసి నతిశీఘ్రమెనాకుజూపు ॥

వ॥ అగ్రజా నేను యేమాత్రము భయపడను యుమ్మాటికి నమ్ముము దయగలవాడవై నతితొందరగా జూపించుము.

ఆం॥ భూమిని శ్రీ విఠ్ఠలాఖ్యు పోషించిన తూపురాణి । స్వామిని ప్రార్థించినిపుడె జూపింతు జూడుమిపుడు ॥

వ॥ సోదరా చూడుము నాటి రూపము.

అని నిజరూపంబు జూపగా

సం — వ॥ ఆ రూపంబును గాంచి భయంబు జెందినవాడై చేతులు జోడించి.

భీ—వ॥ అతి భయంకరమై భూ నభోంతరములు నిండినదై ఆది అంత్యములు తెలియనిదైన నీరూపంబు జూడగా నాకు మిక్కిలి భయంబు కలుగుచున్నది. కావున నాయందు అనుగ్రహించినవాడవై ఈరూపంబు వదలి నాతో సంభాషించ వలయునని మిక్కిలి వినయ పూర్వకముగా ప్రార్థించుచున్నాడను.

సం — వ॥ ఆ రూపము వదలి యధారూపి కాగా భీముడు అంజ నేయులతో.

భీ-కం॥ నీవంటి మహాశూరుడు । సేవకుడై నలరియుండ శ్రీరాముడు

యా । రావణుని సంహారించుట । యేవిధి చోద్యంబు నౌను యిలను మహాత్మా ॥

వ॥ నీవంటి మహాశూరాగ్రగణ్యుడు సేవకుడై యుండ ఆ శ్రీరామ చంద్రమూర్తి రావణాసురుని సంహారించుట యేమి చోద్యము.

వాదం — దర్వు.

ఆం॥ వినుమిక దెల్పెదనూ । నీవును బోవు విరులను జూడ ॥

వ॥ తమ్ముడా భీమా నీవు పోయే పుష్పములజాడ దెల్పెదను.

భీ॥ వినజేయుమి అన్నా । యేవనమందుగలవావిరులు ॥

వ॥ అగ్రజా అట్టి పుష్పములు యెచ్చట గలవు దెలుపుడు.

ఆం॥ ధనాధిపతి వనమూ । నందున నున్నావి యాపువులు ॥

వ॥ సోదరా కుబేరుని వనమందు ఆ పుష్పములు గలవు.

భీ॥ చనెదను నచ్చటికీ । దెచ్చెద నాపుష్పంబులు బహుగా ॥

వ॥ అన్నయ్యా నచ్చటికి నేగి యా పుష్పములు దెచ్చువాడను.

ఆం॥ ఎటులను బోయెదవో । నచ్చట యెందరో కావలియుందురు॥

వ॥ అనుజా అక్కడ యెందరో కావలి యుందురు నీవు యెట్లు బోయెదవో.

భీ॥ ఇటులను మీారననూ । నాకెంతో నాశ్చర్యంబాను ॥

వ॥ మహాత్మా తాము యిటుల బలుకగా నా కెంతో నాశ్చర్యం బగుచున్నది.

ఆం॥ అధిక సంఖ్యతోడా । యక్షులు దైత్యులు కావలియుందురు ॥

వ॥ తమ్ముడా అక్కడ అసంఖ్యాకమగు యక్షులు దైత్యులు కావలి యుందురు.

భీ॥ ఎదురై నవచ్చినచో । నాగదతో వారిని నేగొట్టెద ॥

వ॥ అగ్రిజా వారు యెదురై వచ్చినచో నాగదతో వారిని గొట్టు వాడను.

ఆం॥ కోపమచటబడకలా । నాపుష్పంబులు దీసుక వెళ్ళుము ॥

ఆంజనేయుని దర్వు.

అనుజా నినుజూడగ బ్రహ్మానందంబాయెగద । ఘనప్రేమతో ఫలములు భక్షణము జేయుమివేగ ॥ అ ॥ గొప్పఆపదయు వచ్చిన కోరి నను దలచినచో । అప్పుడే నేతెంచియు సహాయంబును జేయువాడ ॥అ॥ మీకు నెగ్గునుజేయు ఆ కౌరవులను మీరు । ప్రకటంబుగను ద్రుంచి పొందెదరు విజయంబు ॥ అ ॥ ముందు రణమయ్యె కాలమున పార్థురథ ధ్వజంబు । నందుండి మీబలంబు నంతయు వీక్షించువాడ ॥అ॥ కరుణతో విర్థలాఖ్యా కాపాడిన తూపురాణి । వారునీ ప్రార్థించుడి జయంబౌ నిశ్చయముగను ॥

వాదం - దర్వు.

భీ॥ పోయివత్తు । ఓపుణ్యపురుష పుష్పంబులకొరకై ॥ పోయివత్తు॥ నాయెడనీ కరుణజేసచటికి । పోయే మార్గంబును జూపుమి నే ॥

వ॥ అన్నయ్యా ఆ పుష్పముల కొరకయి పోవువాడను నాయందు దయగలవాడవై యచటికి పోయేమార్గము నాకు జూపించుము.

ఆం॥ పోయిరమ్మా । నాప్రియ అనుజుడవైన వో భీమా ॥ పోయి రమ్మా ॥ నీయన్నను నీయనుజుల నందరి । నే యడిగితినని యనుము దప్పకను ॥

వ॥ సోదరా పోయిరమ్ము నీఅగ్రిజుని నీ తమ్ముల క్షేమం బడిగితి నని చెప్పుము.

భీ॥ కోరుకోర్కెలే దీరుననుచు నాశీర్వదించుమడి ॥ కోరుకోర్కె ॥
మేరుధీరగంభీర సంగర । శూరనీకు జోహారు లొనర్చెద ॥

వ॥ అయ్యా నాకోరిక సఫలం బవునటుల నాశీర్వాదము చేయుము
నీకు నమస్కరించెదను.

ఆం॥ శూరావర్యా । నీ కోరిన కోరికలన్నియు దీరును పొమ్మిక ॥
శూరావర్యా ॥ శ్రీరజతాద్రి విహారుని దలచుచు । నారూఢిగ పుష్పంబుల
కరుగుమి ॥

వ॥ తమ్ముడా ఆ కైలాస నిలయుడైన పరమేశ్వరుని ధ్యానింపుచు
పొమ్ము నీకోరికలు సఫలంబవును.

భీ॥ కరుణించుమడీ। ఓపరమపురుష సుందరస్వరూపనర। కరుణించుమడీ॥
కరుణానిధి మీానిరిశనభాగ్యము । మరియెన్నటికో నెరుగ జాలనిక ॥

వ॥ హే పుణ్యాత్మా దేవరవారి దర్శనభాగ్యము మరి యెన్నటి
కవునోగదా.

ఆం॥ ధరయందునా విఠ్ఠలకవీంద్రుు రక్షణయొనర్చిన॥ ధరయందునా॥
పరగ తూపురాణ పురి పరమేశుని స్మరణ యొనర్చుడి జయము
గలుగును ॥

వ॥ ఆపరమశివుని మీారు సదా యెల్లకాలము ప్రార్థించుడి మీాకు
తప్పక జయము కలుగును ॥

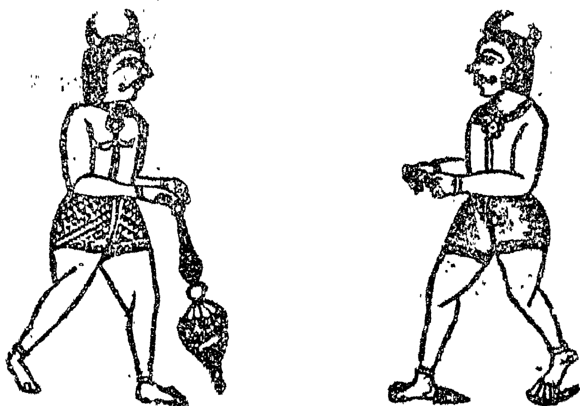
భీ-వ॥ అన్నయ్యా నిన్ను బాసిపోవుటకు కాళ్ళు ఆడుటలేదు.
మాపై దేవరవారి పరిపూర్ణానుగ్రహము యెల్లప్పటికికూడ నుంచ
వలయును. (అని నమస్కరించును యిద్దరు కౌగలించుకొని)

ఆం-వ॥ తమ్ముడా పోయిరమ్ము. నీకు జయముకలుగును యిదే

మారముగ పొమ్ము.

(ఆంజనేయులు నిష్క్రమించును)

సం-వ॥ భీముండు ఆంజనేయుల ఆజ్ఞను బొందినవాడై సౌగంధిక సరోవరమునకు పోవుచున్నంతలో.

యక్ష రాక్షసులు రాకడ - దరువు.

ధనాధిపతి వనమును గాపాడెటి । ఘన యక్షులమూ దైత్యులము ॥ ధ ॥ కుల పర్వతముల నలరుగ బంటుల । నలెవేసెటి బల వంతులమూ ॥ ధ ॥ యెంచరాని వీరులనైనను మే । మంచితముగ వధి యించెదమూ ॥ ధ ॥ ధరణి తూపురార్ పురహారు నిరతము । స్మరణ యొనర్చెటి వారలము ॥ ధ ॥

వ॥ కుబేరుని వనమును గాపాడునట్టి మేము యక్షులము వీరు రాక్షసులు.

సం-వ॥ యక్షులు రాక్షసులు కుబేరుని సౌగంధిక సరోవరము చుట్టు కావలి యుండుసంతలో భీముడు వచ్చి కుబేరుని సౌగంధిక సరోవరమును జూచి వర్ణించుట.

భీము - దర్వు.

ఎంతసుందరంబు వర్ణించ నశక్యంబు । శాంతుడౌ కుబేర శ్రీమంతుని వనంబు ॥ ఎం ॥ కదళీ దానిమ్మలు ఖర్జూరదాక్షలు । బదరీ సేరేదులు రంభాఫల వృక్షంబులు ॥ ఎం ॥ పొన్నలు చామంతులు పొగుడలు చంపకములు । పున్నాగ చెంగల్వ జాజి పచ్చని గన్నేరులు ॥ ఎం ॥ మల్లెలు మధ్యాహ్నమాగ మల్లెలు గులాబులున్ । మొల్లలు గన్నేరు పుష్పములు కదంబరములు ॥ ఎం ॥ కరవీరలు తుమ్మి యెఱ్ఱగన్నేరు తరువులు । వరగ నందివర్ధనములు పచ్చని తురాయిలున్ ॥ ఎం ॥ గిరిమల్లె పుష్పముల్ గోరంటతురాయిలున్ । అరవిందంబులును పాటలంబులు చిరిబిల్వముల్ ॥ ఎం ॥ కాశీరత్నంబులు త్రికాలమధ్యాహ్నముల్ । వాసిగ యిందీవరములు నకుళంబుల వృక్షముల్ ॥ ఎం ॥ మాలలనామణియుగోరినట్టి కమల పుష్పముల్ । చాలగలవు చూడగ బహు సంతసంబునొయికన్ ॥ ఎం ॥ ఎక్కడజూచినలెక్కకు మిక్కిలైనవీరులున్ । యిక్కడ జాగ్రతతో కావలుండియున్నవారిలన్ ॥ ఎం ॥ కరుణతోడ విత్తలాఖ్యు కాచినట్టి తూపురాన్ । హాయని ప్రస్తుతించుచునే నచటికిదే వెళ్ళెదన్ ॥ ఎం॥

సం-వ॥ అనుచు నావనంబు కడకు బోవునంతలో భీమునిన్ గాంచి యక్షరాక్షసులు యేమనుచున్నారన.

యక్ష - రాక్షసుల- దర్వు.

మనుజవరేణ్యా । యిందును వచ్చు మీరలెవరు ॥ మనుజవరేణ్యా॥ ఘనుడైనట్టి కుబేరువనమిది యిక్కడికి యేమి । పనిగురించి నీవిక వచ్చినవో తెలుపంగవలయు ॥

వ॥ అయ్యా యిది అలకాపురి నాథుడగు కుబేరురుని వనము. ఇక్కడికి యేమి పనిగురించివచ్చినట్టి మీరలు యెవ్వరో తెలుపవలయును.

భీముడు.

వినుడి మీరలూ । నావిధము మీకుచెప్పెదాను ॥వినుడిమీరలు॥

ఘనబలుడగు పాండు నృపతి తనయుండను ధర్మరాజు । అనుజుండను వాయువరంబున బుట్టిన భీముండను ॥

వ॥ అయ్యలారా చంద్రవంశజుడగు పాండురాజు కుమారుండను ధర్మరాజు తమ్ముండను వాయు వరంబున జనించిన భీమసేనుండను నామంబు గలవాడను.

యక్ష - రాక్షసులు.

ఎందుకోసమూ । మీరిందు నేగుదెంచినారు ॥ ఎందుకోసమూ ॥ పొందుగ యింతైన దాచకోకను తొందరతోడ । సందేహము లేక సవిస్తారముగను దెలుపవలయు ॥

వ॥ రాజేంద్రా తాము యెందుకొరకు వచ్చినవారలో సందేహము లేక విన జేయవలయును.

భీముడు.

గంధమాదనా । గిరికడ మేమునుండ గాను ॥ గంధమాదనా॥ అందంబై వేయిపత్రములతో గల్గు కమలము మా । ముందరపడ గనియు నా ముదితాపుష్పములను గోరె ॥

వ॥ నేను నాభార్య గంధమాదన పర్వతమువద్ద నుండగా గాలి వశమున నొక సహస్రపత్ర కమలము మా యెదుటబడగా దానినిజూచి నాభార్య అట్టి పుష్పములు దెమ్మని గోరెను.

యక్ష - రాక్షసులు.

అటులబడినచో । యిచ్చటనే నున్నావటంచు ॥ అటులబడినచో ॥ యెటులమీకు దెలిసె దెలిసి యెట్లుమీరు యింతవరకు । తటకున వచ్చితివో నత్యాశ్చర్యకరంబాను ॥

వ॥ అటుల బడిన పిమ్మట అట్టి పుష్పములు ఇచ్చట గలవనుచు

మీాకు యెట్లు దెలిసె. దెలిసియు యింతవరకు తాము యెట్లు వచ్చితిరో మిూరాకడకు మాకు మిక్కిలి యాశ్చర్యకర మవుచున్నది.

భీముడు.

పటుతరంబుగ॥ । వకమహాత్ముడీజాడ దెలుప ॥ పటుతరంబుగ॥ ॥ నిటలాక్షుని నామంబును నిరతముభజయించుచు ని । చ్చటికి వచ్చినాడను పుష్పంబుల దీసుకపోగను ॥

వ॥ గాలి వీచినదిగ గ్రహించి వక మహాత్మునిచే జాడదెలిసి ఆ పరమేశ్వరుని ధ్యానింపుచు పుష్పములు దీసుకొని పోవుటకు నిచ్చటికి వచ్చినవాడను.

యక్ష - రాక్షసులు.

ధరణియందునా । విఠ్ఠల కవీంద్రు రక్షించిన ॥ ధరణియందునా ॥ పరగతూపురాణిపౌరి హారుని నుతించెటి అలకా । పురిభూపాలుం డగు కుబేరునడిగి గొనుపొమ్మి ॥

వ॥ ఇందు దేవర్షిగణంబులు దేవతాపూజలు మునీశ్వరులు తపంబులు జేయుచుందురు ఇందలి జలంబులు అమృతముతో సమానమైనవి యిచ్చటికి సామాన్య మానవులురాను నశక్యంబు యిక్కడ పదివేల రాక్షసులు మరియు అనేక యక్షులు కావలియుందురు. ఇంతవరకు వచ్చిన వీరుండెవ్వడును లేడు. నీవు ఏలాగు వచ్చితివో నీరాకడమాకు ఆశ్చర్యంబు కలిగించుచున్నది. నీవు ధర్మరాజు అనుజుండవు మీారు ధర్మంబు దప్పనివారు నీవు సౌగంధికకమలములు గొనియెదవేని కుబేరుని కెరిగించి వారి ఆజ్ఞతో తీసుకొనిపొమ్ము.

సం-వ॥ అంత భీముడు వారి మాట తిరస్కరించినవాడై వనములోపలికి పోయి పువ్వులు గోయగ యక్ష రాక్షసులు కోపగించిన వారై.

(భీముడు – యక్షరాక్షసులతో యుద్ధము చేయుట)

యక్షరాక్షసుల – దర్వు.

వలదని దెలుపగ వృద్ధుల్లుండక పూర్వులు గోయుట న్యాయంబానా! యిలనాథుడవై యిట్లుజేయనీ । తలనరికె వేసెదము గనుమిక్కడ ॥

వ॥ ఓయీ వలదని చెప్పుచుండగ వినక వృక్షము గోయుట న్యాయమా నీవుకూడ వక రాజువై యిట్లు జేసినచో నీతలను నరుకు వారలము.

భీముడు.

తులువలార మీరలు రండీ నాతో యుద్ధము గావించండీ । వలు తుచ్ఛపుమాటలు బల్కిన మి । మ్మెలను కాలుపురమునకనుబంపెద ॥

వ॥ ఓరీ దుర్మార్గులారా రండీ యుద్ధమునకు యిటువంటి తుచ్ఛపు మాటలు బలికినచో మిమ్ములను యమపురి కంపువాడను.

యక్ష – రాక్షసులు.

శూరుడననుకొని విఱ్ఱవీగి హుంకారముతోడను బల్కెదవా । పో రుకురమ్మిక పొందుగనిప్పుడే । జీరివేసెదము పారిపోకుమిక ॥

వ॥ ఓరీ నేను వొక శూరుడననుచును యన్నమిన్న యెరుంగక అహంకారముచే బలుకుచుంటివా పారిపోక నిలువు నిన్ను యిప్పుడే జీరివైచువారలము.

భీముడు.

కూ్రరులార మీరలు రాండీ । నాగద దెబ్బలు వచ్చెగనండీ । ధారుణిలో విక్రులను నేలిన । భూరి తూపుగాజ్ఞ పురహారునమ్మెద ॥

సం॥వ॥ యుద్ధములో భీమునిచే దెబ్బలు తిని యక్ష రాక్షసులు

కుబేరుని కడకు బోవునంతలో.

కుబేరుడు రాకడ - దర్వు.

ధనాధిపుండను ఘనుండనే శ్రీశ । జనోద్ధరుండను నను గనరా ॥ ధ ॥ దుష్టాధములను ద్రుంచివేసియును । శిష్టుల నేలెటి శ్రేష్టుడరా ॥ ధ ॥ చారురత్న మణిహారుడగాం । ధీరుడగు సుకుమారుడరా ॥ ధ ॥ అలకాపురినివాసుండను విఠ్ఠల కవిపోషణుడనువినరా ॥ ధ ॥

సం-వ॥ కుబేరుడు వచ్చి సింహాసనముపై కూర్చుండు నంతలో యక్షరాక్షసులువచ్చి యేమనుచున్నారన.

యక్ష - రాక్షసుల - దర్వు.

దండముల్ చండా ప్రచండ దోర్దండ భూప । దండివాడొవడో నేగుదెంచెనున వనమునకు ॥ దం ॥ ఇందువంశజుడట యిల పాండవేయుడట । సుందరాంగ ధర్మరాజు సోదరుడట భీముడట ॥ దం ॥ వలదు వలదనగ వినక వనములోపలికిబోచ్చి । నలుపుష్పములుదెంపినాడు యేమందుమయ్యా ॥ దం ॥ కోపగించి వానితోడ ఘోరయుద్ధంబు జేయ । పాపకారి వాడు గదతో బాగుగా మమ్ములను గొట్టె ॥ దం ॥

కుబేరునికి - యక్షరాక్షసులకు

వాదం - దరువు.

కుబే॥ ఏయేమిజరిగెనిపుడు యెరిగించుడీ నాకు । నామది కాశ్చర్యం బునాయెను మీరలు దెలుప ॥

వ॥ యక్షరాక్షసులారా ఏమివిషయములు జరిగెనో తెలుపవలయును నాకు మిక్కిలి యాశ్చర్యంబు కలుగుచున్నది.

యక్షు॥ ఓమహాత్మనీకు మేము ఏమని జెప్పుదుమయ్య । భీముండట మీదువనంబునకు విచ్చేసెనయ్య ॥

వ॥ మహాత్మా నీతో మేము ఏమని జెప్పవలయును. భీముండను నామంబుగలవాడట యతడు దేవరవారి వనమునకు విచ్చేసెను.

కుబే॥ ఎందుకొరకు నాతండు నేతెంచినాడన నే । సందేహములేక సవిస్తారముగా వినజేయుడి ॥

వ॥ అతడు ఎందుకొరకు వచ్చితిననెను ఆ విషయము సవిస్తారముగా జెప్పవలయును.

యక్షు॥ అందంబౌవేయి పత్రముల కమలంబుల కొరకై । పొందుగ నేతెంచితినని బలికెను మాతోనతండు ॥

వ॥ అయ్యా సహస్ర పత్రి కమలంబులకొరకై వచ్చినానని మాతో చెప్పెను.

కుబే॥ ఆపలుకులువిని మీరేమన్నరో అవిూదటను । ఆపాదుపోరు యెందుకని జరిగే దెలుపవలయు ॥

వ॥ ఆపలుకులు విని మీరు ఏమంటిరి అతనితో ఆపాదు యుద్ధము యేల సంభవించెను.

యక్షు॥ భూపాలా మీయాజ్ఞను బొందివచ్చిన తదుపరి । అపుష్పం

బులను ముట్టుమన నాతడు వినడాయెను ॥

వ॥ ప్రభువులవారి ఆజ్ఞను బొంది ఆపుష్పములు ముట్టవలయునని అనగా నాతడు మా మాటను వినడాయెను.

కుబే॥ వినబోకను నాతం డేవిధమునుజేసెను పిమ్మట । దనరగ జరిగిన విషయంబును నాతోడను దెల్పుడి ॥

వ॥ వినబోక ఆతడు యేమిజేసెను పిమ్మట జరిగిన విషయంబులు చెప్పవలయును.

యక్షు॥ ధనపతి మా మాటలు వినకను పుష్పంబులును గోయ । గనె మాకు నతనికి రణమును గల్గెను నిక్కంబు ॥

వ॥ దేవా మా మాటలు వినక పుష్పముల గోయగా నప్పుడు మేము అతనితో యుద్ధముచేయవలసి వచ్చెను.

కుబే॥ నామిత్రుని వరమున జననంబొందిన భుజబలుండు । ఆ మను జాధిపుచే యుద్ధము ఎందుకు జేసినారు ॥

వ॥ నా మిత్రుడగు వాయుదేవుని వరంబునలన జన్మించినవాడు వారలు మిక్కిలి పుణ్యాత్ములు సత్యవాక్య దురంధరులు అట్టివానిచే యెందులకు యుద్ధము జేసినారు. మీరలు పొండు నే నిప్పుడే రథంబుపై వచ్చువాడను.

సం-వ॥ రథారూఢుడై కుబేరుడు రాగా కుబేరుని గాంచినవాడై భీముడు యేమనుచున్నాడన.

భీము - దర్వు.

వందనంబులుజేతు । అరవిందనయన ఆనందహృదయ నే ॥ వందన ములుజేతు ॥ సుందరరూపక సుజనవినుత గుణ । సాంద్ర ధనాధిప శాంత రూపనే ॥ వం ॥ ధన్యాత్ముడనైతి । తమదర్శనభాగ్యంబును నే బొందితి ।

పుణ్యపురుష నీవునునగుపడనా । జన్మతరించెన్ జయములో గెలుగున్ ॥

కుబేరుడు — భీమునితో

వ॥ పవన తనయా నీ బల పరాక్రమమునకు కడు సంతోసించితిని మీరు కడు ధర్మాత్ములు కావున నీవు యేమి కావలయునో కోరుము నొసంగువాడను.

భీ—వ॥ మహాత్మా గంధమాదన పర్వత సమీపమున నేను ద్రౌపతి విహరించుచుండగా గాలిచే ఈ సహస్రపత్రకమలములు మా యెదుటబడగా జూచి ద్రౌపతి ఇటువంటి పుష్పములు కొన్ని కావలయునని కోరిన గాలి వచ్చినదిశను బట్టి నేను యింతవరకు వచ్చినాడను అనుగ్రహించి నొసగుము పోవువాడను.

కుబే-వ॥ మంచిది నాయనా నీకు ఆలాగే నొసగువాడను.

అని సేవకుని పిలిచి

వ॥ సేవకా కొన్ని సహస్రపత్ర కమలములు తెంపి తీసుకరమ్ము.

సం—వ॥ సేవకుడు తెచ్చి యివ్వగా అట్టి పుష్పములు భీమునకొసగి.

కు—వ॥ పాండునందనా నీవు గోరిన పుష్పములు నొసంగుచున్నాడను పొమ్ము అచ్చట నీ అగ్రజుడు నీ రాకకు యెదిరిచూచుచున్నాడు తొందరగా పొమ్ము.

భీ — వ॥ దేవా మీకిదే వందనంబులు సెలవొసంగుడు పోయి వచ్చెదను.

కు — వ॥ భీమసేనా పోయిరమ్ము.

సం—వ॥ భీముడు రాకపోయెనని ధర్మరాజు అనుకొని ద్రౌపతితో యేమనుచున్నాడు.

ధర్మ - ద్రౌ - వాదం - దర్వు.

ధ॥ నారీమణిరో । యిల నాతమ్ముడు భీముడు రాడాయెను ॥ నారీ ॥ ఘోరఅడవిలో దారితప్పి యెటు । జేరెనో మనమిపుడేమి జేయుదము ॥

వ॥ హే నారీ భీముం డింతవరకు రాడాయెను కారణము తెలియదు.

ద్రౌ॥ ధారుణీశా । మణిహారంబులు ॥ ధారు ॥ నారూఢిగ నే గోరగ నతడీ । దారిబోయె అస్త్రములు ధరించియు ॥

వ॥ నాథా మీకు జూపించిన పుష్పము అటువంటివి కొన్ని నేను గోరగా నాతడు బాణంబుల ధరించి యీశాన్యదిశకు బోయువాడాయెను.

ధ॥ వనితా వదు మీ ॥ నా అనుజుడైన భీముని వెదుకుదమిక ॥ వని ॥ మాతమ్ముని నరసి దిగులును బొందకుము ॥ దెమ తోచగ దాయెను ఇక్రడే విధి ॥

వ॥ ప్రేయసీ పదుము నా అనుజుడైన భీముని వెదకుదము ఈ ప్రాంతములో బహు బలవంతులగు రాక్షసులు గంధర్వులు సంచరించుచుందురు అందుగురించి నా మనంబు చాల దిగులు బొందుచున్నది.

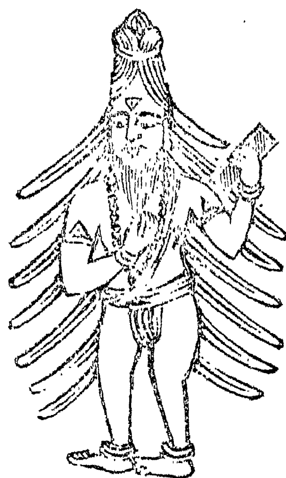
ద్రౌ॥ మనుజాధీశా । యటులనే చింతవు శ్రేయము సెలవు ఓ ॥

మను ॥ మనలనెల్ల రక్షణజేసెటి కృ । ష్ణుని ప్రార్థింపుమను జనులారా ఓ॥

వ॥ మనోహరా తాము యేల చింత జేసెదరు మనల రక్షించునట్టి శ్రీకృష్ణుని ధ్యానించుచు పోదము పదుము.

ధ-వ॥ చెలియా ధౌమ్య రోమశ మహామునులిద్దరూ వచ్చే వేళ అయినది వారు నేడె రాగనే అడిగి నీ తపోమహిమ తెలియుదును.

ధౌమ్యుడు – రోమశమహాముని రాకడ.

దరువు.

శ్రీ పార్వతీరమణా । త్రినయనా ॥ శ్రీపార్వతి రమణా ॥ గోపతి వాహన పాపవిమోచన । తాపసనుత యీశా । గిరీశా ॥ శ్రీపా ॥ పరమ పావన పన్నగభూషణ । సురవందిత చరణా । పావనా ॥ శ్రీపా ॥ ధర తూపురాక్షమందిర శ్రీవిఠ్ఠల । వరదా జగదీశా । మహేశా ॥ శ్రీపార్వతి॥

సం – వ॥ ధౌమ్య రోమశులు రాగ ధర్మరాజు లేచి యేమను చున్నాడన.

ధ–వ॥ మహాత్ములారా మీ దివ్య చరణారవిందములకు నమస్కరింపుచున్నాడను.

ధౌ–వ॥ ధర్మజా శుభమగుగాక. నీ ముఖమును చూడగా కృష్ణ

వక్షు చంద్రుని వలె గాన్పించుచున్నది కారణ మేదియో నెరంగించ వలయును.

వాదం – దర్మ్య.

ధ॥ ఓమహానీయులార రండీ। నాదూ విన్నప మాలకించండీ। నా మాద్దుఅనుజుడైన భీముండుపుష్పములకు। యీ మహిని బోయినవాడు యింతవరకు రాడాయెను॥

వ॥ మహాత్ములారా యీ ఆసనముపై గూర్చుండుడి. నా సోదరు డగు భీముడు సహస్రపత్రి కమలములకు నాతో చెప్పకయే పోయినాడు యింతవరకు రాడాయెనని వ్యాకులము కలుగుచున్నది.

రో॥ భూమిశా నీవు యెట్టిచింత జేయబోకు ఓ సద్గుణశాంత। నీ ముద్దుతమ్ముడైన భీముండే బాధలేక। క్షేమంబుతోను వచ్చు చిన్నబో కుమి యిపుడు॥

వ॥ రాజేంద్రా నీసోదరుడగు భీముడు యేలాటి బాధలు పొందక క్షేమంబుతో వచ్చువాడుగనుక నీవు యేమాత్రము చింతజేయవలదు.

ధ॥ ఘోరంబౌ యీవనమునందూ బహుక్రూరమృగములు దిరుగు చుండు। కోరివాడుబోయిన కుసుమము లెచ్చటగలవో। యేరీతి వాడు నిందు నేతెంచునో దెలియజాల॥

వ॥ అయ్యలారా యీ ఘోరారణ్యమందు బహు క్రూరమృగం బులు మరియు మహాబలవంతులగు యక్షులు రాక్షసులు సంచరింపుచుం దురు యిదియునుంగాక వాడుబోయిన యీ పుష్పములు ఎచ్చటగలవో వాడు యెట్లు వచ్చునోకదా.

ధో॥ ధారుణీధవ అట్లనబోకునీవు। ధైర్యంబు యేమి వదులబోకు। ధీరుండు సంగర శూరుండగునట్టి భీము। మారయంబునను పుష్పంబులు దీసుక నిపుడెవచ్చు॥

వ॥ భూపాలా నీవు అధైర్యపడవద్దు శూరుడగు భీమసేనుడు పుష్పములు దీసుకొని తప్పక రాగలడు.

ధర్మరాజు అర్జునునితో

అనుజా ఓ విజయా లేలెమ్మా। నీ అస్త్రంబులు దాల్చి యిందు రమ్మా। దనర యీశాన్య దిశకును పుష్పంబుల కొరకై। మన భీముడు

బోయి యింతవరకైనను రాడాయెను ॥

వ॥ అర్జునా నీ దివ్యాస్త్రములు దాల్చినవాడవై వెడలుము మన భీమసేనుడు సహస్ర పత్రి కమలంబుల కొరకై బోయి యింతవరకును రాడాయెను.

అర్జునుడు ధర్మరాజుతో

మానసిజసంహారుడైన ఉ । మాధవుని ధ్యానించుమన్నా । ఘన దివ్యాస్త్రములు దాల్చియును వచ్చినాడను చ । య్యన బోవుదము ఆలి శ్యము [illegible] జేయవలదు ॥

వ॥ అన్నయ్యా [illegible] ప్రకారము అస్త్రములు ధరించి వచ్చినాడను [illegible] ఆలశ్యము చేయవలదు అపర [illegible] ధ్యానించుచు పోదము [illegible]

ధ॥ భాసురముగ [illegible] రక్షచేసిన మాపురాణి [illegible] । వా [illegible] । ధ్యానమొనర్చుచును త్వరగను బోవుదాము ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] అర్జునా [illegible] అపర [illegible] ధ్యానించుచు పదుము [illegible]

సం-వ॥ వీరలు భీముని కొరకు వెదుకుచుండగా భీముడు [illegible] పొందినవాడై [illegible]

[illegible] ॥ వందనములు ఓ అగ్రజ । వందనములు నీకు [illegible] మహాత్మా । వందనములు [illegible] । వందనములు [illegible] వనజంబులకు ॥ [illegible]

। [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] ధ॥ [illegible] సాహసము జేసి [illegible] । జనినావు [illegible] కిట్టులను జేయన్యాయంబా ॥ [illegible]

[illegible] వ॥ తమ్ముడా భీమా ఈపుష్పములకొరకు ఈయందు బోయితివి [illegible] యీ ఘోరారణ్యమందు ఇంతసాహసము జేసినంటరిగా నీవుపోవుట న్యాయమా [illegible]

భీ॥ వినుమన్నా ఇట్టిపుష్పములకు [illegible] పోగ । హనుమంతుడు దారికి [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] అగ్రజా । ఇట్టి పుష్పములకొరకు [illegible]

మహాత్ముండగు హనుమంతుడు దర్శనమొసగి ఆశీర్వదించెను.

అ॥ అన్నా ఆమారుతిని గన్నా నీభాగ్యంబు। నెన్నాగ అజునీ కైననుగూడ వశమగాదు॥

వ॥ అన్నా ఆ హనుమంతునిగన్న నీభాగ్యంబు నెన్నగ ఆ బ్రహ్మ దేవునికైన వశముగాదు.

ధ॥ ధన్యాత్ముండా మారుతిదర్శన మెట్టులనిచ్చె। పన్నుగ నగు పడి యేమని పలికెను। త్వరగా జెప్పుమి॥

భీ॥ కోరి నేబోవునట్టి దారికి తనవాలమునుంచి। ఘోరనిద్ర జెందుచుండ కోతని దలచి ముం లేపితి॥

వ॥ అన్నయ్యా నేను బోవునట్టి దారికి అడ్డముగా తోకనిడి ఘోర నిద్రయందుండెను. నేను యేదో వక ముసలి కోతియని భావించి సింహ నాదముజేసి లేపితిని.

అ॥ శూరుండైనట్టి ఆ మారుతిలేచియు నేమనె। ధారుణి నాతోడ సవిస్తారముగా జెప్పుమయ్య॥

వ॥ అన్నా ఆ శూరాగ్రేసరుడగు హనుమంతుడు లేచి ఏమనెను పిమ్మట హనుమంతుడని నీకు యెట్లు తెలిసెను ఆ సమాచారం బంతయు దెలియజేయుము.

భీ॥ తనవాలముజరిపియు దారినివ్వుమటంచు నేను। అన నాతడు నన్నుజరిపియును పొమ్మన కదులదాయె॥

వ॥ అర్జునా యతడు కడువృద్ధుండను చేతగానివాడను నా తోకను జరిపిపొమ్మనగా నారెండుహస్తములతో జరిపినా జరుగనందున యెవరో సత్పురుషులని గ్రహించి ప్రార్థించగా తనస్థితినొసగించి తాను వనధిదాటిన రూపముజూపించి దయామయుండై యీపుష్పములజాడ దెలుపగా ఆ కుబేరునివనంబుకడకుబోయి యక్ష రాక్షసులతో యుద్ధంబుజేయగా మహాత్ముండగు కుబేరుడరుదెంచి నన్నుగాంచి సంతోషించినవాడై యీ పుష్పముల నొసంగి ఆశీర్వదించి బంపినవాడాయెను.

భీ॥ వనితామణి నీవును గోరిన పుష్పంబులను దెచ్చి। తిని ప్రేమతోడను గైకొని సంతసమును బొందుము॥

వ॥ ప్రేయసీ నీవుగోరిన పుష్పంబులను తెచ్చినాడను గై కొనుము. అని యిచ్చెను.

ద్రా॥ పరమా ముదమాయె యీవిరులజూడగనాకు । నరనాథ నీకు జోహారులు యొనర్చెదాను ॥

వ॥ మనోహరా నీయొక్క దివ్య చరణారవిందములకు నమస్కరింపు చున్నాను యిట్టిపుష్పములజూడగా మిక్కిలి సంతోషంబాయెను.

ధ॥ ధరణీయందున శ్రీవిఠ్ఠలును రక్షించినట్టి । పరగ తూపురాణి పౌరిహారునీ స్మరియింతాము ॥

వ॥ సోదరులారా మనము అఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకుడగు ఆ శంకరుని ధ్యానించగ సకల శుభంబులు కలుగును.

మంగళహారతి.

మంగళమిదె యీశ । గిరీశ ॥ మంగళమిదెయీశ ॥ గంగాధరముని పుంగవనుతభసి । తాంగగౌరాజతురంగ శ్రీలింగా ॥ మం॥ పరమ పావన పన్నగభూషణ । సురనుతచరణా శూలాధరణా ॥మం॥ వాసిగ తూపురాణ వాసపరాత్పర । భాసురవిఠ్ఠల దాసవరదజయ ॥ మం ॥

సంపూర్ణము.

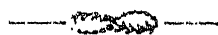

కొండా శంకరయ్యగారి శ్రీమినర్వ పవర్ ప్రెస్, సికింద్రాబాదు.

శ్రీరస్తు

అచ్చుపడి సిద్ధముగానున్న

చిరుతల నాటక గ్రంథములు.

	I. G. వెలలు
చిరుతల రామాయణము	1 - 0 - 0
చిరుతల అల్లీరాణి చరిత్రము	1 - 0 - 0
చిరుతల సారంగధర	1 - 0 - 0
చిరుతల భీమాంజనేయము	0 - 12 - 0
చిరుతల కుశలవ	1 - 0 - 0
తందనాన (శ్రీ) మహాభారతము	2 - 8 - 0

[illegible] :

కొండా శంకరయ్య

సికింద్రాబాద్ - హైద్రాబాద్ & వరంగల్.

[illegible]